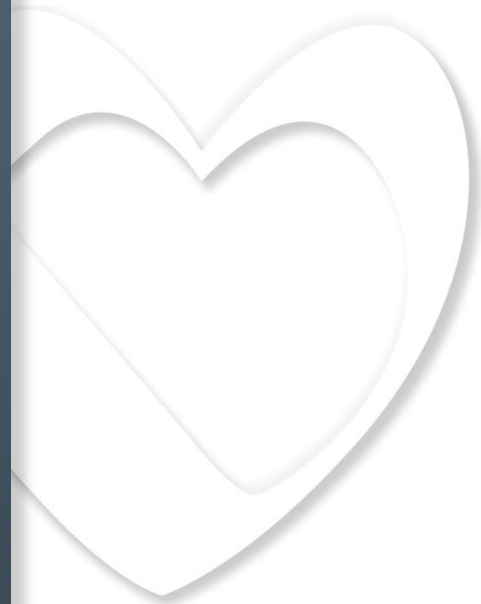

Heart Failure Awareness Day 2017

Report from: Armenia

Name of reporter: Liana Tumasyan

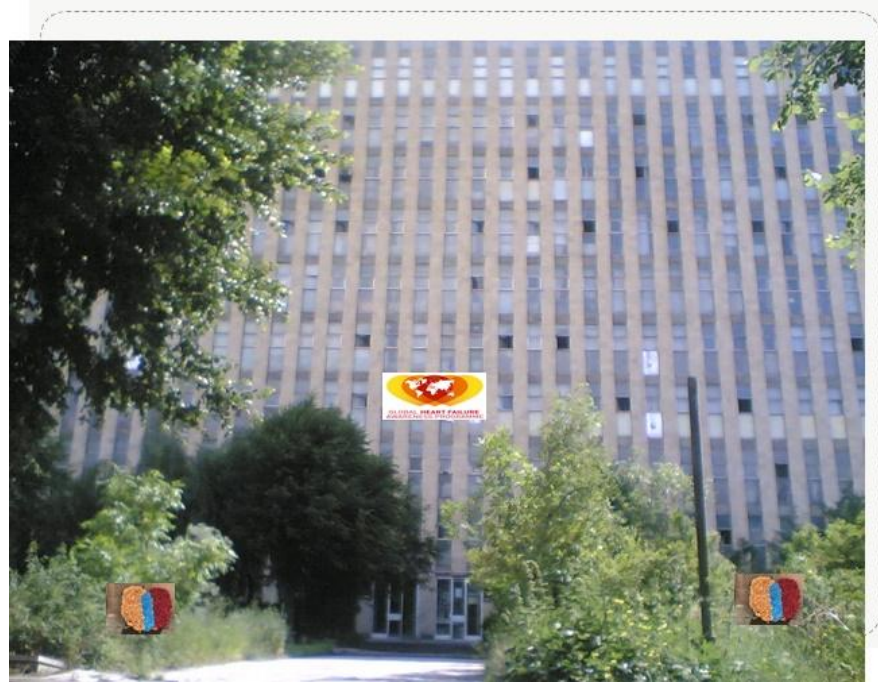
Email address: lianatumasyan@netsys.am lianatumasyan@gmail.com

Public event / open clinic

- **On May 12th, in the department of heart failure of Institute of Cardiology we conducted open doors days, where all patients with HF had free unrestricted access to all diagnostic and therapeutic procedures, provided free medications, video materials about living with HF. They had opportunity to connect to other persons with HF and their caregivers, share their skilling of living with HF and deal with this problem.**
- **We provided them printed materials concerning warning signs, symptoms and events dairy, medicine chart, monitoring charts, appointment records.**
- **The main goal was to actively include patients and their caregivers in the HF management program, and to explain them when and how they have to connect with HF team as soon as possible in order to save lives.**

Open clinic - HF open door day in Institute of Cardiology with leading professors-cardiologists

www.escardio.org/HFA

Liana Tumasyan

Open clinic - HF open door day in Institute of Cardiology with leading professors-cardiologists

Open clinic - HF open door day in Institute of Cardiology with leading professors-cardiologists

Open clinics - HF open doors days in Institute of Cardiology with leading professors-cardiologists and nurses, specialised in HF

Open clinics - HF open doors days in Institute of Cardiology with leading professors-cardiologists

www.escardio.org/HFA

Liana Tumasyan

Open clinics - HF open doors days in Institute of Cardiology with leading professors-cardiologists and nurses, specialised in HF

Public events / open clinic

- **On May 13th, 2017 HF WG of Armenia and Gold`s Gym Armenia with cardiovascular disease patients group organised away session on the Lastiver “Apaga” resort, where we show healthy lifestyle, healthy cooking, physical activity (e.g. training and climbing) and help patients and their caregivers to understand importance of healthy lifestyle and teach them these habits. The main message is that heart failure is preventable and treatable disease.**

Public events – climbing to Lastiver mountain

Public events – climbing to Lastiver mountain

Public events: training in Tsiternakaberd Avenue, Yerevan

- **On May 9th, 2017 HF WG of ACA and Gym Armenia with young healthy people and cardiovascular diseases patients group organised outdoor session on the Tsiternakaberd Avenue, near sport complex after K.Demirchan Yerevan, where we show benefits of physical activity (training). The key message is the prevention is the best and the cheapest way in order to face (battle) with cardiovascular diseases, e.g. with HF.**

Public events: training in Tsiternakaberd Avenue, Yerevan

Public events: training in Tsiternakaberd Avenue, Yerevan

Public events: training in Tsiternakaberd Avenue, Yerevan

TV and radio coverage – HF awareness day

- **HFA awareness session as a part of congress of Armenian Cardiologists Association with involvement of President of ACA, principal cardiologist of Ministry of Health and leaders in field of cardiology**

TV and radio coverage –HFA awareness session

TV and radio coverage –Heart Failure Specialists of Tomorrow

Most active HoTs were awarded by opportunity to attend ESC Congress in Barcelona for free

Liana Tumasyan

Our other activities

- **We participated in HFA days survey and collected data of 99 patients with HF.**
- **Our new book «Heart Failure» have been published by « Antares » publisher and free samples were spread among health-care professionals.**
- **We conducted Seminars in Library of Health ministry of Armenia with cardiologists, general practitioners, family medicine and other specialist in order to create HF multidisciplinary team.**
- **We translated, implemented and widely used HF guidelines, HF and HF nurse curriculum, position paper, white paper in HF.**
- **Use of cost-effective drugs, i.e. made in Armenia.**

Our other activities

Адамиан Карлым Григорьевич

Академик Академии наук РА, член президиума Академии наук РА, президент Ассоциации кардиологов Армении, почетный член Европейского общества кардиологов, член президиума Ассоциации кардиологов европейских стран (СНГ), заслуженный деятель науки РА, доктор государственной премии РА в области науки и техники, основоположник и руководитель кардиологической службы Армении, зав. кафедрой клинической кардиологии постдипломного образования Ерванского государственного медицинского университета им. Мх. Гераци, главный специалист, директор НИИ кардиологии по месту, руководитель базовой темы, руководитель инфарктного отделения НИИ кардиологии, автор более 500 научных трудов и 11 монографий.

Туманян Лиана Ружиковна

Доктор медицинских наук, руководитель отделения сердечной недостаточности НИИ кардиологии, руководитель рабочей группы по сердечной недостаточности Ассоциации кардиологов Армении, профессорский член Европейского общества кардиологов, почетный член Ассоциации сердечной недостаточности Европейского общества кардиологов, серебряный член Ассоциации сердечно-сосудистой визуализации Европейского общества кардиологов, автор более 150 научных работ и 2 монографий.

9 780939 730433

Адамиан К.Г.,
Туманян Л.Р.

СЕРДЕЧНАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ

ДОКАЗАТЕЛЬНАЯ КАРДИОЛОГИЯ
Адамиан К.Г., Туманян Л.Р.

СЕРДЕЧНАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ

HFA Days survey (Armenian Data)

2017 թ. Մրտային Անբավարարության Բրազիլական Եվրոպական Օրվա Հարցում

Մտք՝	☐ արական	☐ իգական	Տարիք՝	☐	☐	տարեկան
1. Ու՛ մ հետ եք ընակվում (հնարավոր է մի քանի պատասխան)	☐ Միայնակ եմ	☐ Ամուսնու/վնաս/գուզմկերոջ (ուհու)	☐ Երեխաների հետ	☐ Ուրիշ հարազատների հետ	☐ Ծնողների հետ	
2. Ու՛ մ վրա եք հույսը դնում անբրազիլացիության կամ թվկարությունների դեպքում (հնարավոր է մի քանի պատասխան)	☐ Թոռների հետ	☐ Ընկերների (ուչ գուզմկերների)	☐ Ոչնեմկի	☐ Անուսնու/վնաս/գուզմկերոջ(ուհու)	☐ Երեխաների	☐ Ծնողների
3. Ո՞ր կա՛ Ձեր ավարտած ուսումնական հաստատության անհարթորդ աստիճանը(դրակարգումը (հնարավոր է միայն մեկ պատասխան))	☐ Թոռների	☐ Ընկերների (ուչ գուզմկերների)	☐ Ուրիշ հարազատների			
4. Ես աշխատում եմ (աշխատել եմ) բժշկության ոլորտում կթե՛ւ այդ... ☐ Ուղես բժշկ ☐ Բուժնպատարիման ոլորտում (պրտային հիվանդներ) ☐ Բուժնպատարիման ոլորտում (ուչպրտային հիվանդներ) ☐ Ոչ			☐ Այո	☐ Ոչ		
5. Դուք գիտե՛ք արդյոք սրտային անբավարարություն անխտանչեմերը ☐ Այո	☐ Այո	☐ Ոչ				
6. Դուք տատապում՝ ք արդյոք սրտային անբավարարությունը ☐ Այո	☐ Այո	☐ Ոչ	☐ Այո	☐ Ոչ	☐ Չգիտեմ	
7. Ձեր բարեկամներից որևէ մեկը տատապո՞ւ մ է արդյոք սրտային անբավարարությունը ☐ Այո	☐ Այո	☐ Ոչ	☐ Այո	☐ Ոչ	☐ Չգիտեմ	
8. Ձեր ընկերներից որևէ մեկը /տատապո՞ւ մ է արդյոք սրտային անբավարարությունը ☐ Այո	☐ Այո	☐ Ոչ	☐ Այո	☐ Ոչ	☐ Չգիտեմ	

HFA Days survey (Armenian Data)

4860237064 170511 - - - -

2017 թ. Մարտի 12 Իտալական Ինֆարկտի Եվրոպական Օրվա Հարցում

9. Ցույնում ներ ընտրել **արտադրողական** բնույթի գտնադրումները և հաստատումները (նմանաբար է մի քանի պատասխան)

Գլխացավ Հոդվածախտ Փայծի ավելացում Գլխապտույտ
 Ընարթվություն Քրոնոստատություն Քուլտություն Կարկանդակ
 Փոխում (Մրոխտոտ) Լնամառային ցավ Փայծիկի կամ Փայծիկի կեղծ կրակակալում պտղներից արտոց Փայծիկի կեղծ խնդիրներ
 Զրկում Բոլոր պատասխանները սխալ են

10. **Արտադրողական** բնույթի է ստեղծ մարզված համար ճիշտ է Սխալ է

11. **Արտադրողական** ազդում է բազմաթիվ օրգանների վրա ճիշտ է Սխալ է

12. **Արտադրողական** տառապող երկրակները պիտի խուսափեն կատարել ֆիզիկական ծանրաբանականություն ճիշտ է Սխալ է

13. Ը՞նդր ուղեկցող երկրակները կարող է առաջանալ կամ վատթարանալ **արտադրողական** պատճառով (նմանաբար է մի քանի պատասխան)

Երկրակային զիջումներ Դեղատեղի արտադրություն Մրանային հրեռում Հասու աղիք բաղադրանք
 Զրկություն խոնարհում Մրանային խոնարհում Ընամառային երկրակային Զրկում
 Բոլոր պատասխանները սխալ են

14. Ինչպե՞ս է կարել լուծել **արտադրողական** (նմանաբար է մի քանի պատասխան)

Հոդվածախտ Մրանային խոնարհում Ընամառային Լուսաստվածություն
 Մրանային խոնարհություն Ընամառային խոնարհում Ազդու Դեղատեղանքի թերություն
 Անկողնային ռեժիմ Քրոնոստատություն Անեմիայի խոնարհություն Զրկում
 Բոլոր պատասխանները սխալ են

Newspaper and website coverage

- **HF matters for patients are now available in our facebook page and very soon will be available in creating page of Armenian Cardiologist Association.**
- **Now we are waiting for permission of HFA to translate HFA matters page in Armenian in order to create HF patients group with the most active and educated ones, mainly women pensioners, whose contact data we have and who are very exited and agitated, and also interested to learn and why not to teach other patients with HF.**
- **Some of matters now translated and very soon will be published among with pocket guidelines of Acute and Chronic Heart Failure in armenian language.**

Printed material for patents

ԼՍՄԱԾՈՒԲԱՏՈՒՄ ՄԱՏԱՒԵՆԵՐ

ԵՄՏ ԿՐՈՒՆ Ե ԳՐԻՐԵՄԿԱՆ ՎԵՐԱՍՍԵՆԵՐ ԲՈՒՐ ԳՆԱՏԱՒԵՆԵՐ:

Սույն վիճաբարտերը ուղարկության արժանի փախսանիշների և դրանց հայտնական դեպքում Ձեր գործողությունների վերաբերյալ կարող եք հեղհեղում:

Չամբաստանել անհեղանակելի օգնություն ստանալու համար հետևյալ կրապիճակներում:

- Լիտորգիայի երկնից վերաբերյալ կրոնական շրջանում կայուն ցավի;
- Սառնիկ կամ կայուն շնչառգեղություն;
- Ուշագնացություն:

Գնարավորի եւ շատ տեղեկացրեք Ձեր բժշկի ներուժը որը հետևյալ փախսանիշների գործարան հրահանգում:

- Ենթարգելության ուղեկցման և ակտիվության տանելության շարունակարար իջեցում;
- Գաճախալի ի հայտ եկող շնչառգեղության պատճառով կայուն արթնանալ;
- Գաճախալից տանելու համար ավելի շատ քանակությամբ բարձր օգտագործելու կարիք;
- Մյտի զարկերի համախառնում կամ սրտիսիոցի վնասվածքում:

Քննարկեք Ձեր բժշկի ներուժը ինչ հետևյալ փախսանիշներով:

- Քննչի արագ ավելացում (ավելի քան 2 կգ 3 օրում);
- Կլյուտեների առաջընթաց կամ ցավեր որովայնի շրջանում;
- Կլյուտեների ավելացում ոտքերի կամ սրտնեղների շրջանում;
- Գլխապտույտի վնասվածքում;
- Կիտրոնների անկում/սրտանոց;
- Դոզանության ուղեկցում;
- Գաճախալի առաջում:

Ձեզ անհանգստացող ուրիշ փախսանիշների առկայության դեպքում՝ Դուք պետք է ջնջարկեք դրանց Ձեր բժշկի ցուցումները:

Անհեղանակելի դեպքում դեպքում լրացրեք Ձեր բժշկի ներուժը:

Դեռևս չի օգտագործվել:

Ստեղծագործ է Կրո արտանվտղայության Ընդերսրոյն Կրոյի ԼիաՆա Կարսիայանի կողմից:

ՄԱՏԱՒԵՆԵՐԻ Լ ԻՐԱՂԱՐՈՒ ԲՈՒՐ ԼՍՄԻՆԵՐ ԾՐԱԳԻՐ

Օգտագործեք սույն արդյունավետ փախսանիշների որևէ փոփոխություն, նոր իրադարձությունների գործարան կամ նոր փախսանիշներ հայտնվելու/փախսանիշների վնասվածքման գրանցելու համար: Գրանցեք փախսանիշ կամ իրադարձությունը, շրջանակում կա փախսանիշների ծախսության աստիճանը, ավելացրեք լրացուցիչ տեղեկություններ նշումների մեկնաբանությունների վնասվածքում:

Ամսաթիվ	Միտանիշներ/իրադարձություններ	Միտանիշների նվազագույնը հարցում/հեղհեղում					Նշումներ/մեկնաբանություններ
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	

Ստեղծագործ է Մրտագրանների Եվրոպական Ընդերսրոյն Կրոյի ԼիաՆա Կարսիայանի կողմից:

ՄՐՏԱԾՈՒ ԱՆՔԱՆՈՒՄՈՒՅՑԱԿ ԿԱՐՏԱՆԻՑԵՐԻ ԿՐՈՒՄԱՍՏԱՆ ԶԵՐ ԾՐԱԳԻՐ

Օգտագործեք սույն արդյունավետ Ձեր քաղցր, զարկերակային մեղուց և սրտի զարկերակի համախալանությունը պարբերաբար որոշելու և գրանցելու համար: Դուք կարող եք հեղհեղում արագացնել Ձեզ ինչ-որ բանով արագացնել Ձեր մեղուցի կամ սրտի կարգի վերականգնում: Այնպիսի մեղուցի կարգի վերականգնումը կարող է Դուք պետք է քննարկեք արագ Ձեր բժշկի ցուցումները հետ հարաբերության շրջանում:

ԱՄԻՍ	ՉԱՓՏԱՒԻՇ	Երկու շաբաթ	Երեք շաբաթ	Չորս շաբաթ	Պիտանքային	Ուղարկ	Տեսարան	Կրիտիկ
Նախաք	Քաղցր 44							
1-ից Միջակ	25-35 մմ ս.ս.							
	ՍՈՆ							
Նախաք	Քաղցր 44							
1-ից Միջակ	25-35 մմ ս.ս.							
	ՍՈՆ							
Նախաք	Քաղցր 44							
1-ից Միջակ	25-35 մմ ս.ս.							
	ՍՈՆ							
Նախաք	Քաղցր 44							
1-ից Միջակ	25-35 մմ ս.ս.							
	ՍՈՆ							
Նախաք	Քաղցր 44							
1-ից Միջակ	25-35 մմ ս.ս.							
	ՍՈՆ							

Ստեղծագործ է Մրտագրանների Եվրոպական Ընդերսրոյն Կրոյի ԼիաՆա Կարսիայանի կողմից:

Printed material for patients

ԴԵՐՈՒՄՅԱՆԻ ՕՍԵՍՊՈՐՏԱՆԱԿ ԱՐՅՈՒՄԱԿ

Օգտագործեք սույն աղյուսակը Ձեր ամենօրյա կիրառվող դեղորայքների ցանկը մանրամասնելու համար:
 Սույն աղյուսակը նաև կառվել է օգտակար լինելու Ձեր բժշկի հետ համագործակցության համար:
 ԴՆՔ կապի հետ մեզին հետևե՛ք Ձեր հետ քննարկումները անելու համար:

	ԴԵՐՈՒՄՅԱՆ	ԴԵՐՈՒՄՅԱՆ
ԱՄՆԱԿՈՒՄՅԱՆ		
ՏԵՐԵՎԻԿ		
ԱՐՅՈՒՄՅԱՆ		
ՅԱՆՏՈՒՄ ԱՐՅԱՆ		

Առեղծված է Մրտաբանների Ինքնակազմի Ընդհանուր Ընկերության Մրտաբանական Ինքնակազմի Կողմից

ԲԻՇԿՎՈՒԹՅՈՒՆ ԱՅՅԵՆՈՒՄՅԱՆ ՕՐԱԿԻՐ

Ձեր պատգանն անթուղապատյուն վերականգնվելու համար լավագույն լուրը արժանատի է արժանանալու:
 Սույն աղյուսակը ցանկ է տալու Ձեր բժշկի հետ համագործակցության համար:

ԱՄՈՒՅՈՒՄ	ՎԱՅՈՒՄ	ԴԱՍ	ԲԻՇԿՎՈՒԹՅՈՒՆ	ՉՎԱՆ/ՄԱՐՍ ԲՈՒՄՅԱՆՅԱՆ	ՎԵՐՏԱՆՈՒՄ ԱՅՅԵՆՈՒՄՅԱՆ ԿՐԻՏ

Մտեղծված է Մրտաբանների Ինքնակազմի Ընդհանուր Ընկերության Մրտաբանական Ինքնակազմի Կողմից

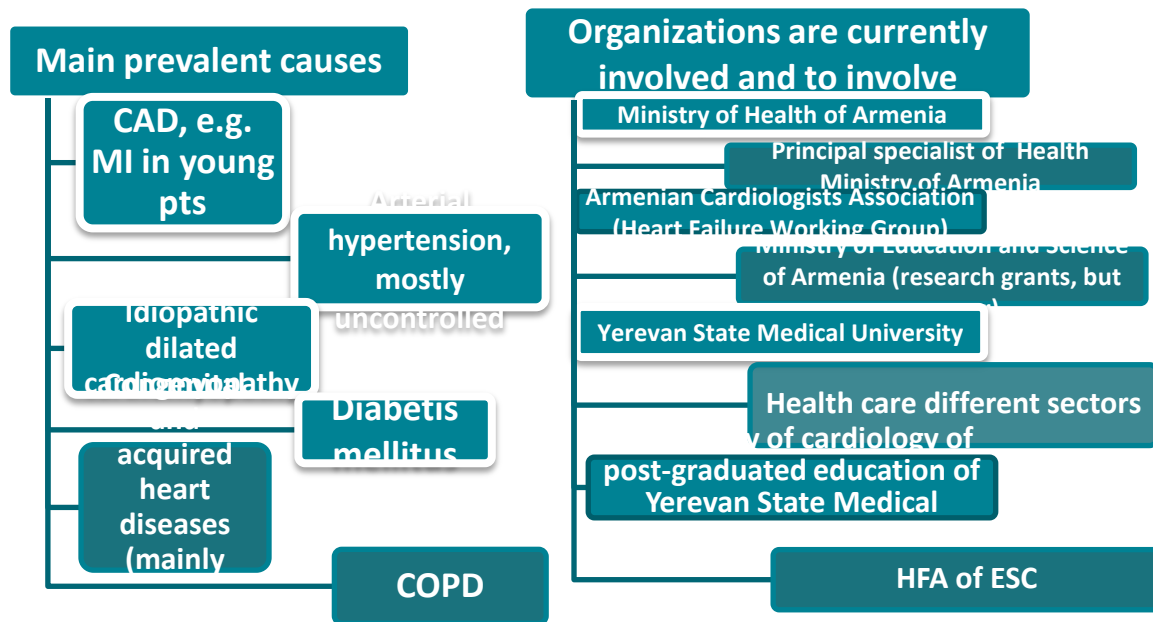
Political Engagement

- **Congresses and Seminars, organized with Armenian Cardiologist Association with involvement of Ministry of Health, Ministry of Education and Science, Chief cardiologists of Ministry of Health and Yerevan Municipality politics in order to highlight importance of HF problem in Armenia and worldwide and to explain necessity of preventional programmes and early hospitalization of patients with acute heart failure for live salvation.**

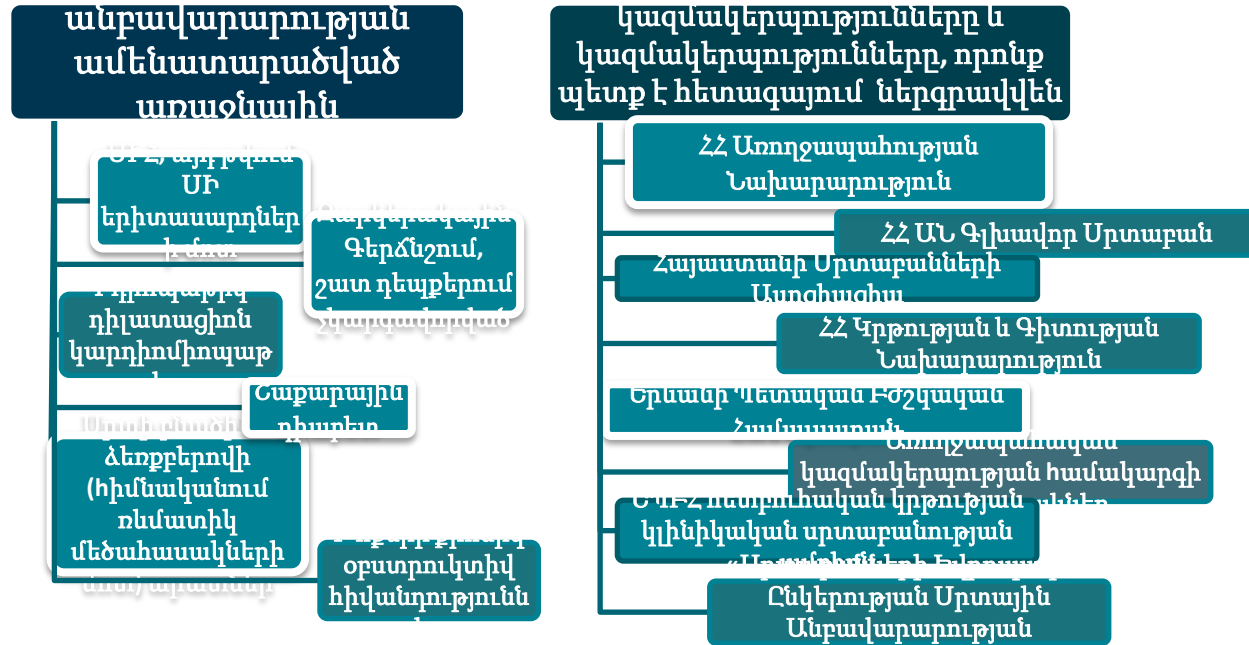
Patient Engagement

- **Now we are waiting for permission of HFA to translate HFA matters page in armenian in order to create HF patients group with the most active and educated ones, mainly women pensioners, whose contact data we have and who are very exited and agitated, and also interested to learn and why not to teach other patients with HF.**
- **Active inclusion of patients and their caregivers in the HF management program and explain them importance of healthy lifestyle, primary and secondary prevention.**

Comments: Prevention, diagnosis, treatment and long-term management of heart failure in Armenia

Մրտային անբավարարության կանխարգելումը, ախտորոշումը, բուժումը և երկարատև վարումը Հայաստանում

Organizations are currently involved and to involve

Congresses and Seminars, organized with Armenian Cardiologist

Association with involvement of Ministry of Health, Ministry of Education and Science, politics in order to highlight importance of HF problem

Introduction to healthy lifestyle and diet, courses about growing and cooking healthy food in borderline regions foundation especially among children of school age in schools with the collaboration of "Luys" foundation

Seminars in Library of Health ministry of Armenia with cardiologists, general practitioners, family medicine and other specialist in order to create HF multidisciplinary team.

Other NGOs

Organizations are currently involved and
to involve

Armenian Cardiologists Association, and WG of HF of ACA

GYMs

Companies dealing with medical equipments

Pharmaceutical companies

Armenian Doctors Association

Ներգրավված կազմակերպությունները և կազմարկեպությունները, որոնք պետք է հետազայում ներգրավվեն

Հայաստանի Սրտաբանների Ասոցիացիայի կողմից կազմակերպվող վեհաժողովներ ՀՀ ԱՆ, ԿԳՆ, դեպուտատների և այլ քաղաքականությամբ զբաղվողների հետ սրտային անբավարարության ռեռո կարևորություն համար

«Լույս» հիմնադրամի հետ սահմանամերձ և հեռավոր շրջաններում առողջ ապրելակերպի, ճիշտ սննդակարգի, սննդամթերքների աճեցնելու, մշակման, պատրաստման եղանակների հետ ծանոթացումը, հատկապես դպրոցական տարիքի երեխաների մոտ, դպրոցներում

Այլ ոչ պետական կազմակերպություններ

ՀՀ ԱՆ բժշկական գրադարանը, որտեղ կազմակերպվում են սեմինարներ ՀՀ հեռավոր շրջանների և ԼՂ սրտաբանների, թերապևտների, ընտանեկան բժիշկների և այլ մասնագետների հետ ՄԱԲ կազմադիսցիպլինար թիմը ձևավորելու նպատակով

Ներգրավված կազմակերպությունները
և կազմակերպությունները, որոնք
պետք է հետաճայում ներգրավվեն

Հայաստանի սրտաբանների ասոցիացիա, սրտային
անբավարարության աշխատանքային խումբ

կազմակերպվել են ֆլեշմոբներ՝ առողջ ապրելակեայր,
ֆիզիկական ակտիվությունը սերմանելու

Բժշկական
սարքավորումների հետ

Դեղագործական
ընկերություններ

Հայաստանի Բժիշկների
Ասոցիացիա

